

RAT <ESTONIA>

RÜÜTEL SINIHABE

Operett 3 vaatuses, 4 pildis.

Jacques Offenbachi muusika.

Henri Meilhac'i ja Ludovic Halévy' libreto Walter Felsensteini ja Horst

Seegeri redaktsioonis.

Karl-Fritz Voigtmanni seade ja orkestratsioon.

Tõlge saksa keelest: Helgi Muller ja Els Roode.

Esietus: 19. II 1972. a.

Lavastus ja liikumine: Eesti NSV teeneline kunstitegelane
Udo Väljaots

Dirigent: Eesti NSV rahvakunstnik **Kirill Raudsepp**

Kunstnik: Eesti NSV teeneline kunstnik **Lembit Roosa**

Koormeister: **Venno Laul**

Kontsertmeistrid: **Mari-Ann Aljaste, Ulla Otto, Viiva Väinmaa**

Osades:

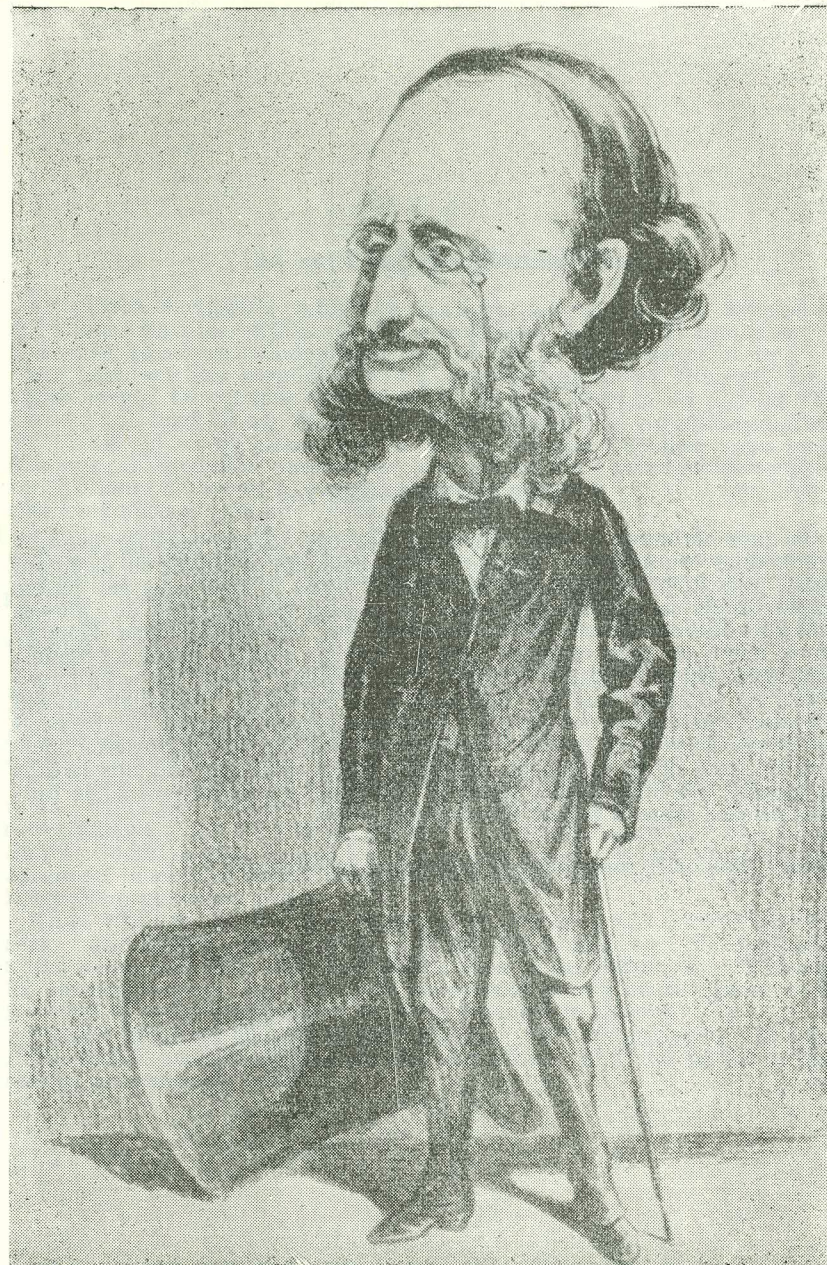
Kuningas Bobèche	Enno Eesmaa Tiit Tralla ✓
Kuninganna Cleméntine	Eesti NSV teeneline kunstnik Aino Külvand ✓ Silvia Urb
Krahv Oscar, kantsler	Uno Kreen ✓ Ervin Kärvet ✓
Alvarez, õukondlane	Väino Aren ✓ Peeter Jakobi ✓
Rüütel Sinihabe (Chevalier Barbe-Bleue)	Kalju Karask
Popolani, alkeemik	Ahti Männik *) ✓ Illart Orav
Boulotte, taluneiu	Eesti NSV teeneline kunstnik Liidia Panova ✓ Mare Jõgeva *) ✓
Fleurette, lamburneiu (Printsess Hermia)	Maarja Haamer ✓ Haili Sammelseig ✓ <i>Laanemägi</i>
Daphnis, lambur (Prints Saphir)	Eesti NSV teeneline kunstnik Harry Vasar ✓ Heino Vompa *)
Isaure de Valleon	Tiina Jaaksoo ✓ Jelena Solovjova
Heloise	Maie Baldesport ✓ Asta Vihandi
Rosalinde	Eve Neem ✓ Marvi Taggo
Eleonore	Katrin Karisma ✓ Mai Männiko
Blanche	Kiira Kikerpuu ✓ Maria Kokla
Kirjutaja	Valdo Peetri

Talurahvas, Sinihabeme sõdurid, õukondlased, paažid.

Tegevus toimub Prantsusmaal, õige kaua aega tagasi

Etenduse juhid: **Viivika Vasar** ja **Vello Viisimaa**

*) Esimene solistiosa operetis.

J. Offenbach omaaegse karikaturisti
Carjat' pilguga

PISUT OFFENBACHIST ...

Jacques Offenbach (1819—1880) oli esimene tõeline meister opereti-valdkonnas. Suurepärase fantaasiarikka heliloojana, kellel oli eksimatu vaist, julgust ja ohjeldamatut satiirilust, näitas ta oma ajastule, Teisele impeeriumile ja kodanlusele nende peegelpilti kõverpeeglis. Ta alustas väikeste ühevaatuseliste laulumängudega, nn. musiquette'idega. Esimese suure menu tõi talle surematu operett «Orfeus põrgus» (1858. a.). Sellele järgnesid paljude muude hulgas «Ilus Helena» (1864. a.), «Sinihabe» (1866. a.), «Pariisi elu» ja Gerolsteini hertsoginna». Muidugi aitasid Meilhac'i ja Halévy «võluvalt jumalavallatud» libretod omalt poolt tugevasti kaasa tema muusika agressiivsele mõjule. Väsimatu Offenbach, kes oli kord all ja kord peal, kes üüris teatri, saavutas edu, siis laostus ja ennast jälle üles töötas, jättis surres maha 102 lavateost, nende hulgas viimase teosena ooperi «Hoffmanni lood».

(Jerzy Waldorffi raamatust «Polühümnia saladused»).

... JA «RÜÜTEL SINIHABEMEST».

Offenbach kritiseeris inimlikke nõrkusi, naerutades neid kümnetes igihalvalt kõlavates teostes. Üheks niisuguseks on «Rüütel Sinihabegi»: pugemise, teeskluuse, võimuahnuse ja nautlemise muusikaline satiir.

Nii nagu «Orfeus põrgus» ja «Ilus Helena» kuulub ka «Rüütel Sinihabe» nende Offenbachi operettide hulka, kus aluseks on legend või müüt. Vana lugu on aga hoopis pea peale pööratud ja vürtsikuse mõttes rikastatud uute tegelastega (nende hulgas on üks kuningas kogu oma õukonnaga). Et Sinihabeme naised ellu jäävad ning neitsi süütust määrab loosiõnn, on antud tükis samavõrd autoripärane kui kankaani tant-sivad olümplased operetis «Orfeus põrgus».

«Rüütel Sinihabe» on kontrastide operett. Pompöössele õukonnapildile eelneb suhkrumagus pastoraal; hauakamber muutub ühe hetkega buduaariks. Tühipeade kollektsioonile, mille moodustavad Sinihabe, kuningas Bobèche ja tema kaaskondlased, vastandatakse taluneiu Boulotte. Oma looduslapseliku otsekohesusega muutub see kuju kõiki lõõvaks trumbiks.

«Rüütel Sinihabe» on omapäraste karakterite operett. Iga tegelane annab karikeritud koondkuju sellest, kelle maskis ta esineb. Nii on Sinihabe maailma kõige liiderlikum Sinihabe, kuningas Bobèche maailma kõige tseremooniataimiam kuningas, krahv Oscar maailma kõige edasipüüdlikum kantsler.

Kõik see kontrastus ja karakterisus on leidnud väl'enduse muusikas, mida Offenbach «Rüütel Sinihabemes» üpris heldelt pakub. Siin on rahvatantsulaadilist rohmakust (Boulotte!), dramaatilisi motive prantsuse Suure Ooperi stiilis (ironiline vih'e õukonnale Meyerbeeri kaudu). Järgmisel leheküljel lükkab helilooja aga sellegi uppi ning kappab edasi kõige ülemeelikumas galopis.

Kuna «Rüütel Sinihabemes» muusika on kahtlematult esmase tähtsusega, rakendatakse antud lavastuses rohkesti ooperiõude. Ja muidugi, niipalju kui võimalik, offenbahhilikku «pea peale pööramist». Viimast ka lavakujunduses, kus Ilus pole sedapuhku määratud ülistama, vaid irvitama — dekoratsioonidest kavalehe kaanekuunduseni.

Tekstis esinevad mõned prantsuskeelsed väl'endused nagu: ie suis Barbe-Bleue (olen Sinihabe), eh bien (hüva) jm. Koloriidi pärast ja ka selleks, et «peenem» oleks!

Hortense Schneider, Offenbachi operettide
esimene primadonna, oma partneri Du-
puis'ga «Rüütel Sinihabemes» (Gill'i
karikatuur 1868. aastast.)

Lavastusala juhataja — Ülo Matesen
Dekoratsiooniala juhataja — Felix Thaling
Kostüümiala juhataja — Leida Särev
Jumestus ja parukad — Serafima Gromova
Valgustusala juhataja — Vello Kuusik
Rekvisiidiala juhataja — Meta Kalt
Kunstnik-butafor — Väino Vahtrik
Lavameister — Heinrich Toots

Hind 20 kop.

K. 2189. 5000. 1972.